

SP OUDE IJSSELSTREEK

SOLIDARITEIT - MENSELIJKE WAARDIGHEID - GELIJKWAARDIGHEID

Geachte voorzitter,

Voor ons ligt de begroting 2017 – 2020. Allereerst wil de SP alle ambtenaren die hieraan meegewerkt hebben, hartelijk dank zeggen. De leesbaarheid is sterk verbeterd. Wat we wel missen, is een titel. Heette vorig jaar de begroting nog “Sober en in balans”, dit jaar moet zij zonder titel door het leven. De SP heeft dan ook gemeend om dit betoog wél een titel mee te geven: “Wi’j ziet wel wat ut wordt.” Die indruk kregen wij namelijk van de begroting. Financieel een goed document, maar nauwelijks enige vorm van visie. Het College is meer een technische bestuursfabriek dan een bestuur met visie, met een toekomstbeeld, met durf. Een overheid is geen bedrijf. Bij het besturen van een gemeente gaat het vooral om de inwoners. Om hun welzijn, hun gezondheid en hun welvaart.

Als er al een visie is, is het dat de gemeentelijke financiën op orde moeten zijn. Maar dat is geen visie, dat is een must. Dat de financiën op orde moeten zijn, zeggen we al jaren. We maakten ons zorgen om de stijgende schuld, om de afnemende Algemene Reserve, om de afnemende weerstandsratio, om het niet meerjarig structureel sluitend zijn van de begroting en vooral om de financiering van het Sociaal Domein. En dat moet gezegd worden; de schuld gaat omlaag, de Algemene Reserve wordt, zeer minimaal, aangevuld, de weerstandsratio stijgt en de begroting is meerjarig structureel sluitend. Onze zorg om de financiering van het Sociaal Domein blijft bestaan. Hier kom ik straks op terug.

De kernwaarden van de SP zijn menselijke waardigheid, gelijkwaardigheid en solidariteit. Daar zullen wij alle voorstellen aan toetsen.

Voorzitter, vóór in de begroting staan de 25 speerpunten, waarover we met de voorjaarsnota uitvoerig hebben gesproken. Ook zien we dat voor alle speerpunten ruimte is in de begroting. En korte samenvatting door de SP volgt nu:

VISIE DRU-INDUSTRIEPARK.

Ja, er moet een visie komen waar we met de DRU de komende jaren heen willen. In die visie gaat het College uiteenzetten waar het naar toe wil met de DRU. Hoe we dit met zijn allen een succes maken. Ook verwachten we dat u daarin aangeeft wat daarvoor nodig is. Hoe u een samenwerking ziet tussen alle entiteiten; de Cultuurfabriek, het ICER, de SSP-hal, de lokale omroep Optimaal FM/Regio 8.

Hoe u marktconforme huurprijzen gaat realiseren, terwijl u ook de huurders in staat stelt om een sluitende exploitatie te realiseren. Niemand zit te wachten op faillissementen. We verwachten ook een uitgestippelde weg naar succes voor de hele DRU. Naar een gezonde DRU die zijn eigen broek kan ophouden.

Extra parkeerplaatsen zijn daarbij een must, maar we verwachten een duidelijk hoe en waarom, ingebed in uw visie. Eerst visie, dan uitvoering, dat is de goede volgorde. Neem ook het belang van de buurt mee: veiligheid, goede parkeervoorzieningen, en een goede bewegwijzering voor alle bezoekers. U zou zelfs kunnen overwegen een blauwe zone in te stellen met ontheffingen voor de omwonenden.

WOONAGENDA.

Nog steeds heeft de gemeente geen gemeentelijke woonagenda. Volgens ons moet er meer en beter gecommuniceerd worden met grondeigenaren, die bouwplannen hebben. Ja, er is fors geschrapt in wooncontingenten, maar het kan niet zo zijn dat er met slechts 2 tot 3 eigenaren van de ruim 100 percelen in onze gemeente is gecommuniceerd over de veranderende woonvisie. Eén verzoek aan het Kadaster had de adresgegevens van alle eigenaren opgeleverd. Wij willen u dan ook met klem verzoeken om dit alsnog op een goede manier te communiceren met alle betrokkenen om tot een goede woonvisie te komen en daarbij het gelijkheidsbeginsel toe te passen.

In de afgesloten jaarrekening heeft u een voorziening van 2,1 miljoen getroffen voor inkomstenderving op de grondexploitatie en er wordt rekening gehouden met een risico van 1,4 tot 4,6 miljoen. Wij raden u aan om nu reeds een deel van dat geld in te zetten om die mogelijkheden te bekijken die wél kunnen, in plaats van passief planschadeclaims af te wachten. Die houding draagt niet bij tot het beeld van een betrouwbare overheid.

Door de SP zal in de Woonagenda de nadruk gelegd worden op levensloopbestendige woningen en betaalbare woningen voor startende jongeren.

VASTSTELLEN BELEID GEBOUWEN MET MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIE.

Voorzitter, vorig jaar hebben wij een initiatiefvoorstel ingediend, dat later is omgezet in een raadsbreed ondersteunde motie over dit onderwerp. Het college zou voor afgelopen zomer met een beleidsnotitie komen. Tot op heden is dit beleid er echter nog steeds niet. Het gaat nog om één gebouw, de Kwaksmölle in Varsseveld. De verantwoordelijk wethouder is inmiddels weer in gesprek met de stichting Kwaksmölle.

Kom met samen met hen tot een goede oplossing. Een suggestie van onze kant: geef ze vijf jaar de tijd om te bewijzen dat de Kwaksmölle het waard is om open te blijven. We verwachten van u dat u ons op korte termijn informeert over de huidige stand van zaken.

AFVALBELEID.

De SP is tevreden met het nieuwe afvalbeleid. Duurzaamheid staat hoog in ons vaandel. Het levert de samenleving ook een verlaging van de woonlasten op. De afvalstoffenheffing voor de meeste gezinnen gaat omlaag. Waar we ook blij mee zijn, is de toezegging van u dat na ons verzoek tot het plaatsen van extra containers voor luiers en incontinentiemateriaal deze er ook daadwerkelijk komen. Het eerste jaar wordt voor ons een evaluatiejaar.

Voorzitter, we willen nu de vier programma's doornemen.

PROGRAMMA 1: DE GEMEENTE WAAR HET GOED WONEN IS.

Wonion en de gemeente gaan de verdere ontwikkelingen in de Vogelbuurt oppakken. De SP is van mening dat deze wijk zich langzaam maar zeker goed ontwikkelt.

De bewoners zijn over het algemeen tevreden. In de commissievergadering hebben we gevraagd of deze aanpak ook te verwachten valt in vergelijkbare wijken in Terborg, Silvolde en Varsseveld. Helaas was het antwoord negatief. Wij zouden het toejuichen dat wijken met sociale woningbouw overal op hetzelfde niveau komen als dat van de Vogelbuurt. De inwoners verdienen het om in een wijk te wonen, waar het goed wonen is. Ga hierover in gesprek met Wonion, en de inwoners. Wij zullen dit meenemen in de beraadslagingen.

De wegen in de kom van Sinderen worden aangepakt. Een wens van de inwoners van Sinderen. Een positieve ontwikkeling. Helaas vinden we niets terug over de herinrichting van de Hoofdstraat in Varsseveld. Een burgerinitiatief ligt al jaren op de plank. Wij zouden het College willen verzoeken om ook voor dit plan in de komende jaren ruimte in de begroting vrij te maken.

In Programma 1 lezen we verder dat de dunningen van laanbomen verder worden afgerond. Hierbij wordt gewezen naar het bomenbeheerplan van 2006. Er is echter nooit een bomenbeheerplan vastgesteld. Wel is er een groenbeleidsplan, maar daarin is niets over het kappen van laanbomen opgenomen. Wij willen u er nogmaals op wijzen om, samen met deskundigen eerst te komen tot een bomenbeleidsplan, alvorens met kappen van laanbomen verder te gaan. Wij wachten uw reactie af.

PROGRAMMA 2: EEN LEEFBARE GEMEENTE.

In de inleiding een prachtige tekst, waar wij vraagtekens bij zetten. Zinsneden als: 'moet ertoe leiden', 'nog steeds een leerproces', 'kán worden doorbroken' dragen niet bij tot vertrouwen dat uw missie en visie bereikt zullen worden. Een vertrouwen dat er niet op vooruit gegaan is, na het blunderen bij de keukentafelgesprekken en de discussie rond de alfahulpen. Wederom wordt door u het accent gelegd op het doorbreken van de stijgende lijn van onze zorguitgaven. Voor ons is en blijft prioriteit één dat onze meest kwetsbare inwoners die zorg krijgen die ze nodig hebben.

Wat wij niet lezen, is waar u de dekking vandaan haalt, wanneer alfahulpen niet meer toegestaan zijn en deze in loondienst ondergebracht moeten worden bij reguliere zorginstellingen. Kunt u hierover duidelijkheid verschaffen?

In 2014 werd de Wmo-raad opgeheven. De wet eist dat er een inspraakorgaan is in het Sociaal Domein. De gemeente heeft Oude IJsselstreek Spreekt in het leven geroepen, wat wij een goed initiatief, maar niet genoeg vinden. Wij pleiten daarom voor een "Wmo-raad nieuwe stijl", een Cliëntenraad waarin cliënten uit het hele Sociaal Domein zitting nemen, die gevraagd en ongevraagd advies kan geven. Wij zullen hiertoe een motie indienen.

Zorg moet betaalbaar blijven, maar wij gaan ervan uit dat we als sociale gemeente de plicht hebben dat we blijven zorgen voor goede zorg. Wij zullen voortdurend scherp toezien of wettelijke kaders nageleefd worden en we zullen u erop blijven wijzen, als dit niet gebeurt. Een debacle zoals afgelopen voorjaar kunnen we onze kwetsbare inwoners niet nog een keer aandoen. We zeiden het al eens eerder: vertrouwen komt te voet, maar gaat te paard. We zien dan ook met grote belangstelling de uitkomsten van het Raadsonderzoek tegemoet. Vooralsnog zijn we tevreden over het feit dat onze inwoners tot en met het einde van 2017 de huishoudelijk hulp die zij hadden, behouden. Wat er ná 2017 gebeurt weten wij, maar vooral de inwoners die dit betreft, nog niet. Weer een jaar van onzekerheid over wat er met hun huishoudelijke hulp gaat gebeuren. Houden ze hun hulp of niet?

We roepen het college op om ook na 1 januari 2018 niet te tornen aan het aantal uren huishoudelijke zorg. Elke inwoner van Oude IJsselstreek moet die hulp krijgen waar hij of zij recht op heeft.

Een groot deel van de zorg wordt in onze gemeente uitgevoerd door mantelzorgers. Noaberschap is goed Achterhoeks gebruik, dat wij prijzen. Voor veel inwoners in onze gemeente is het wel een zware of té zware belasting. Laat noaberschap altijd blijven wat het was: vrijwillige hulp, waar het nodig is en waar en wanneer het kan.

Zorg voor voldoende mogelijkheden voor mantelzorgers, opdat zij ook een adempauze in kunnen lassen en zware belasting geen overbelasting wordt. In de commissievergadering hebben wij aangedrongen op een mantelzorgcompliment voor álle mantelzorgers. De wethouder gaf daarbij aan dat het college op zoek is naar andere vormen van mantelzorgwaardering. Wij willen er hierbij nogmaals op aandringen dat u onze opmerking over het mantelzorgcompliment voor alle mantelzorgers meeneemt.

We zien nog vaak de term 'eigen regie' staan. Een neoliberale term, waarbij ervan uitgegaan wordt dat iedereen zelf regie kan voeren over zijn eigen leven. De praktijk is vaak weerbarstiger. Veel mensen zijn niet of niet meer in staat om zelf die regie te voeren. Hoe graag dat ze dat ook zouden willen. Als sociale gemeente moeten we deze kwetsbare mensen met alle middelen die we daarvoor hebben, ondersteunen.

Het College wil het subsidiebeleid gaan herijken. Vorig jaar is er al een grootschalige herijking geweest, waarbij fors gekort is. Een verdere herijking vereist de nodige zorgvuldigheid en communicatie met verenigingen en organisaties. Ga niet rigouzeus snijden, maar maak heldere afspraken, die voor alle partijen werkbaar zijn.

Een leefbare gemeente is ook een gemeente met voldoende voorzieningen. De afgelopen decennia hebben we gezien dat veel uit de kleine kernen is verdwenen. De kruidenier, de bank; ze zijn er niet meer. We begrijpen dat winkels op commerciële basis in een kleine kern niet rendabel kunnen zijn. Maar deze kernen worden wel leefbaarder, wanneer er een dorpswinkel is waar een basisassortiment levensmiddelen kan worden gekocht. In Megchelen zien we daarvan het bewijs. Wij willen dat de gemeente deze dorpswinkels in onze kleine kernen faciliteert en stimuleert. Bovendien kan zo'n dorpswinkel een leerwerkplek zijn voor mensen met afstand tot de arbeidsmarkt.

Eén van de speerpunten van SP is armoedebestrijding. Afgelopen vrijdag presenteerde de SP het Masterplan Armoede en Schulden. Daaruit blijkt dat het aantal personen onder de armoedegrens 1,6 miljoen bedraagt. Bijna 10% van onze bevolking. Eerstverantwoordelijke overheid om armoede te bestrijden en te voorkomen is de gemeente.

De gemeente staat van alle overheden het dichtst bij haar inwoners. Het aantal gezinnen dat onder de armoedegrens leeft, stijgt. Ook hier. Het is goed dat er een klankbordgroep met ervaringsdeskundigen in het leven is geroepen en dat we met hen praten over oorzaken en gevolgen van armoede. Vooroordelen worden hiermee weggenomen. Duidelijk wordt dat er zelfs armoede bestaat onder werkenden. De SP vindt armoede in het welvarende Nederland een grote schande en zal er alles aan doen, om deze armoede te voorkomen. Landelijk dringen we aan op een stijging van 10% van het minimumloon, waardoor ook uitkeringen zullen stijgen. Lokaal dringen we aan op financiële ondersteuning van mensen in armoede.

Hierbij valt te denken aan een meedoen-arrangement, zoals in Doetinchem. Ook willen wij aandringen op kwijtschelding van gemeentelijke heffingen tot en met 120% van de bijstandsnorm. Maar ook op een collectieve aanvullende ziektekostenverzekering voor inkomens tot 120% van de bijstandsnorm, waardoor ook de armsten in onze samenleving weer naar de tandarts en fysiotherapeut kunnen. Dit is een investering in de toekomst, waardoor straks minder mensen aan zullen kloppen bij het Wmo-loket. Hiermee wordt de Wmo ook goedkoper. Wij zullen hiertoe een motie indienen.

U wil inzetten op andere vormen van Wmo- en leerlingenvervoer en vervoer jeugdzorg en WSW. De SP wil hierbij aanmerken dat hiervoor vaak gespecialiseerd vervoer nodig is en dat diverse vormen van vervoer vaak niet gecombineerd kunnen worden. Dat voor verschillende doelgroepen alleen gediplomeerde professionals ingezet mogen worden en dat vrijwilligers nooit betaalde banen mogen vervangen. We willen hierbij wijzen op de in ontwikkeling zijnde Wet Verdringingstoets, waartoe door de SP vorig jaar een aangenomen initiatiefwetsvoorstel is ingediend. Bij de zogenaamde tegenprestatie en de leerwerkplaatsen binnen de Participatiewet zullen we de werkzaamheden aan deze initiatiefwet toetsen.

De montage van de nieuwe afvalcontainers in de gemeente, die in deze periode plaatsvindt, wordt uitgevoerd door langdurig werklozen. Deze mensen worden daarvoor beloond met het wettelijk minimumloon. We hopen dat dit voor hen bij zal dragen tot het vinden van een baan en staan achter dit initiatief.

Voor wat betreft de jeugdzorg schrijft u dat jongeren niet langer dan echt nodig, zware vormen van jeugdzorg ontvangen. U onderzoekt in afstemming met zorginstellingen de randvoorwaarden om zwaardere zorg eerder af te schalen. Wij benadrukken hierbij dat hier de zorgprofessional altijd het laatste woord moet hebben en bezuinigingen op zorg daarbij niet van doorslaggevende waarde mogen zijn.

Vorige maand deelde u mee dat we extra FTE's gaan inzetten in het Sociaal Domein. Wij zijn ervan overtuigd dat goede zorg begint bij een goede bezetting van ons ambtelijk apparaat, maar ook dat extra formatieplaatsen nooit ten koste mogen gaan van de daadwerkelijke uitvoeringskosten, ofwel de 'handen aan het bed'.

Het College wil het aantal mensen met een bijstandsuitkering terugdringen. Een uitgangspunt dat we met u delen, maar dat ook afhankelijk is van externe factoren waarop wij als gemeente geen invloed kunnen uitoefenen.

Voor het Primair Onderwijs wil het College maatoplossingen per kern. Een goed streven. Schoolbesturen moeten met elkaar in gesprek gaan en over hun eigen drempel heen stappen. U kunt hier op onze steun rekenen.

Voor wat betreft het Voortgezet Onderwijs staat de uitdaging van de bouwplannen rond het Almende. We vinden het van het grootste belang dat u erin slaagt het VO voor onze gemeente te behouden, op een voor alle partijen aanvaardbare manier. We wachten de informatie-updates van de wethouder af. We denken graag mee.

Bezuinigingen mogen nooit tegen de wet in gaan. Bovendien gelden er volgens ons ook morele en ethische principes die meewegen. De SP vindt dat bezuinigingen niet ten koste mogen gaan van de meest kwetsbaren. In uw visie staat dat de inwoner centraal staat. U refereert daarbij aan de waarden vertrouwen, respect en gelijkwaardigheid en aan een overheid die naast en niet boven de burger staat. Dit uitgangspunt onderschrijven wij en we toetsen dan ook uw praktisch handelen aan deze waarden.

In het afgelopen jaar hebben we besloten 100 extra statushouders op te vangen, bovenop het van rijkswege toegewezen aantal. De SP staat daar volledig achter. We moeten snel reageren als hulp noodzakelijk is en zorgen dat mensen goed worden opgevangen, in de regio, in Europa, Nederland en in Oude IJsselstreek. Wij zijn van mening dat alle gemeenten in Nederland evenredig moeten bijdragen om vluchtelingen op te vangen. In Oude IJsselstreek pleiten wij voor een gelijkmatig verdeelde huisvesting over alle kernen, waarbij goed wordt gekeken naar de voorzieningen. Vluchtelingenwerk heeft hierbij aangegeven dat er goed gekeken moet worden naar het voorzieningenniveau in de kernen en dat vluchtelingen vaak sneller wegtrekken uit dorpen waar weinig voorzieningen zijn. Samen met de inwoners van deze kernen moet gekeken worden welke vluchtelingen het beste waar gehuisvest kunnen worden. Statushouders dienen zo snel mogelijk Nederlands te leren en te integreren. Daarbij is van belang dat mensen snel aan het werk worden geholpen en de mogelijkheid krijgen om een bijdrage te leveren aan onze samenleving.

PROGRAMMA 3: DE WERKENDE GEMEENTE

De gemeente wil de vrijetijdseconomie versterken. We zien dat het aantal overnachtingen terugloopt en dat het College de toeristenbelasting wil verhogen. Wij vinden dat geen stimulans om de sector te versterken. Uiteraard is het aan de markt zelf om hun omzet te verhogen, wees daar de helpende en niet de belemmerende factor in. De sector is ook gebaat bij iets wat het drukke westen van ons land niet heeft: rust en ruimte.

Wat de SP betreft is er in ons buitengebied geen plaats voor intensieve veehouderij. Er is steeds meer vraag naar duurzame en diervriendelijke producten.

Ga met de andere Achterhoekse gemeenten en de sector in gesprek, om de Achterhoek als ontwikkelgebied van duurzame landbouw in te richten. Ook hiertoe dienen wij een motie in.

We willen als gemeente bijdragen aan een goede bereikbaarheid en mobiliteit van onze inwoners en bedrijven. Zowel de fysieke als virtuele bereikbaarheid zijn hier van groot belang. Al jaren voert de SP actie voor dubbelspoor in de Achterhoek. Een kleine aanzet is hiertoe ondernomen met een stukje dubbelspoor bij Wehl en verdubbeling van het baanvak Zevenaar – Didam.

Dit is onvoldoende. Afgelopen voorjaar heeft SP opnieuw actiegevoerd om tot verdubbeling van het spoor over te gaan. We zamelden in een paar weken honderden handtekeningen in op de stations en hebben deze in als legpuzzel aangeboden aan de Commissaris van de Koning. Onze Statenfractie heeft een motie ingediend, die door de gedeputeerde werd afgewezen. Onbegrijpelijk vinden wij. Temeer omdat GS hiermee tegen het eigen coalitieakkoord ingaat. De Regio lobbyt ook al jaren richting provincie, om tot verdubbeling over te gaan.

Arnhem – Winterswijk is de drukste regionale spoorlijn van Nederland. Maar de Achterhoekers mogen over een gammel, storingsgevoelig enkelspoors lijntje blijven boemelen. We roepen de alle fracties, én het College, op om samen met ons nog harder te lobbyen.

Voor wat betreft de bereikbaarheid via de weg, willen wij pleiten voor het vierbaans maken van de hele N18. Zoals de plannen van Rijkswaterstaat er nu uitzien, gaat er ter hoogte van Varsseveld een bottleneck ontstaan bij de aansluiting op de A18. Dit zal leiden tot milieubelastende filevorming, maar ook tot onveilige situaties.

Om onze gemeente virtueel te ontsluiten, juichen wij het initiatief van een marktpartij om glasvezel in het buitengebied aan te leggen, van harte toe. We zouden via het college een oproep aan deze marktpartij willen doen, om niet alleen over te gaan tot de uitrol in het buitengebied, maar ook in de kernen, waar dit tot nu toe niet gebeurde.

Bij duurzame energie-opwekking zijn er vaak bezwaren onder de bevolking. Neem die serieus. Kom tot overeenstemming dat omwonenden mee kunnen profiteren van de energie die in hun omgeving wordt opgewekt. Door korting op de energieprijzen of door ondersteuning van het verenigingsleven. Op deze wijze wordt het draagvlak vergroot.

PROGRAMMA 4: DE DIENSTVERLENENDE GEMEENTE.

Er wordt een nieuwe Uitvoeringsnota Drugsbeleid ontwikkeld. In Nederland is de verkoop van softdrugs via coffeeshops gedoogd. Maar de teelt is nog steeds illegaal. Wiet gaat dus gedoogd de voordeur uit, maar komt er illegaal via de achterdeur in. Illegale wietteelt is per definitie crimineel. Iets enerzijds in de verkoop gedogen, maar de productie ervan verbieden, moeten we niet willen. Illegale wietteelt werkt niet alleen criminaliteit, maar ook onveiligheid in de hand. Té vaak lezen we dat panden afbranden, omdat er zich een wietkwekerij in het pand bevond. In 2015 is door de VNG een werkgroep van burgemeesters in het leven geroepen om wietteelt te reguleren. Een Kamermeerderheid wil een motie ondersteunen die het mogelijk maakt om wietteelt in Nederland te reguleren. In de commissievergadering zegde de burgemeester toe dat we over de Uitvoeringsnota een debat tegemoet kunnen zien. Wij zien dit met grote belangstelling tegemoet.

Het komende jaar zal de gemeenteraad een nieuwe Rekenkamer moeten instellen. Wij zijn van mening dat deze Rekenkamer uit alleen externe leden moet gaan bestaan. In onze optiek kan het niet zo zijn dat raadsleden zijn als slaggers die hun eigen vlees keuren.

Voorzitter, ik ga afsluiten. Dit betoog begon met een titel. “Wi’j ziet wel wat het wordt.” Wij als SP willen niet achteroverleunen om te kijken wat het wordt. Ik wil dit betoog afsluiten met een frase uit een gedicht van Karel Glastra Van Loon, getiteld “Een mens is meer”

*“Blijf niet mokkend aan de kant staan,
Stel een daad en toon je moed
Laat je woede hand in hand gaan
Met het goede dat je doet”*

Met dit gedicht willen we een boodschap meegeven: stel een daad en toon moed. Moed en visie. Een overheidsbestuur is meer dan een technische bestuursfabriek en zoals een Achterhoeks gezegde luidt:

“Vaak bu’j te bange”